

SENSORISCHE INFORMATIEVERWERKING

Hoe verloopt dat nou?

Sensorisch betekent zintuiglijk. De zintuigen ontvangen informatie, prikkels, van zowel binnen als buiten ons lichaam.

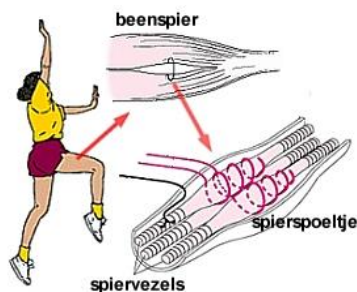
Prikkels van buitenaf worden waargenomen via

ogen,	ze registreren contrasten van licht
oren,	deze registreren geluiden
neus,	registreert geuren
tong/mond,	registreren verschillende smaken, constitutie van voedsel
huid	registreert tastprikkels, temperatuur.

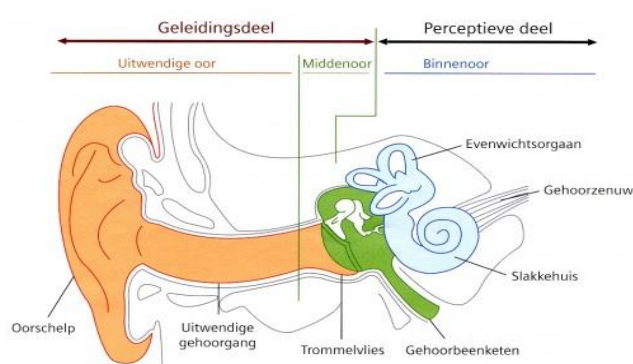
Prikkels van binnen uit worden waargenomen via

spieren/gewrichten	registreren stand en standsveranderingen in gewrichten; wordt proprioceptie (diepe gevoel) genoemd.
--------------------	---

evenwichtsorgaan

registreert versnelling en rotaties van het hoofd
geeft hiermee informatie over beweging en balans

organen

registreren inwendige gevoelens zoals honger, volle blaas.

Deze zintuigen nemen continu informatie waar.

Deze informatie wordt door het zenuwstelsel verwerkt

Bij een goede sensorische informatie verwerking reageer je hierop met adequaat gedrag, een adequate (motorische) reactie en een juiste mate van alertheid, behorend bij de activiteit die je doet.

bv. bij het ruiken van een brandlucht ben je acuut alert

je kunt je concentreren op je proefwerk, ondanks geluid van klok of airco
je behoudt je evenwicht bij balansverstoringen
je gaat naar het toilet als je blaas vol is

Het blijkt dat je in staat bent belangrijke en onbelangrijke prikkels van elkaar te onderscheiden;
m.a.w. je kunt bepaalde prikkels filteren of negeren, zodat je voldoende alert blijft bij de activiteit
of juist alarmerende prikkels voorrang geven t.o.v. andere prikkels.

Wat als dit niet zo loopt?

Soms verloopt de verwerking van informatie niet zo soepel als eigenlijk zou moeten.

I. LAGE DREMPEL

Het kan zijn dat er een lage drempel bestaat voor één of meer zintuigen,
er wordt te weinig onderscheid gemaakt tussen belangrijke en onbelangrijke prikkels
er worden teveel prikkels als belangrijk ervaren.
er komen te veel prikkels binnen van één of meer zintuigen.

De reactie hierop kan zijn:

- A. passief; er worden te weinig prikkels gefilterd; ze zijn heel **gevoelig** voor prikkels of
- B. actief door **prikkels te vermijden** die te veel of te alarmerend binnen komen.

Voorbeelden voor A. **Gevoeligheid** voor prikkels zijn

snel afgeleid door prikkels van buiten af, ze kunnen zich moeilijk concentreren.
moeite hebben met vinden van een voorwerp in een rommelige la
ze zijn snel van streek zijn bij haren wassen of tandenpoetsen
kokhalzen bij pitjes of harde stukjes in het eten
zijn snel wagenziek
reageren hevig geschrokken bij kleine balansverstoringen

Deze kinderen zijn snel afgeleid en kunnen hyperactief zijn.

Ze missen veel informatie, omdat ze afgeleid zijn door de aandacht te richten op laatste prikkel die binnen kwam. Hierdoor kunnen ze snel van streek zijn.

Ze hebben moeite om hun taak vol te houden.

Voorbeelden voor B. **Prikkels vermijden** zijn

handen over de oren houden bij overvliegende vliegtuigen of op de kermis
knijpen ogen snel tot spleetjes bij van fel licht
houden niet van over de kop gaan, kopjeduiken
willen stevig met voeten op de grond blijven

Het te veel binnen krijgen van prikkels kan beangstigend of onaangenaam zijn.

Deze kinderen trekken zich dan terug uit voor hen onaangename situaties.

Ze houden niet van onverwachte veranderingen of onvoorspelbare prikkels.

Ze houden van vaste rituelen, willen controle over de situatie houden.

Ze zijn vaak de leiders, zetten situatie naar hun hand, zijn soms "bazig".

Deze hypersensitieve kinderen kunnen soms plotselinge emotionele uitbarstingen hebben, na de zoveelste onverwachte aanraking of duw.

II.HOGE DREMPEL

Het kan zijn dat er een te hoge drempel bestaat voor één of meer zintuigen.

ze ervaren te veel prikkels als onbelangrijk

er komen te weinig prikkels binnen van één of meer zintuigen

ze reageren onvoldoende op de prikkels

De reactie hierop kan zijn:

A. passief met **een gebrekkige registratie**, ze hebben heel veel prikkels nodig om de drempel te kunnen halen. Ze wachten af tot ze voldoende prikkels binnen hebben om te kunnen functioneren.

B. actief met **prikkelzoekend gedrag**, ze gaan zelf actief de prikkels zoeken om de hoge drempel te halen.

Voorbeelden van A. een **Gebrekkige registratie** zijn

reageren niet bij roepen van hun naam

lijken niet op te merken wanneer ze aangeraakt worden

laten kleding vaak gedraaid om hun lichaam zitten

Deze kinderen lijken ongeïnteresseerd, hebben een laag energieniveau en komen soms apathisch over. Ze lijken in zichzelf verdiept.

Ze reageren minder snel op prikkels, hebben meer tijd nodig om te reageren.

Voorbeelden van B. **Prikkelzoekend gedrag** zijn

maken lawaai omwille van het lawaai, geniet van geluiden maken
schommelen onbewust aan tafel op de stoel
gaan regelmatig even staan
kauwen op potloden, op touwtjes van capuchon

Deze kinderen zijn actief, steeds in de weer, laten zich vaak expres vallen.
Ze lopen graag op de blote voeten, draaien zichzelf vaak rond of zoeken in de speeltuin de
toestellen op die ronddraaien, ze zoeken allerlei bewegingsactiviteiten op.
Ze kunnen opgewonden overkomen of weinig gevoel voor veiligheid hebben.

Hoe ga je er dan mee om?

Na bestudering van de ingevulde Sensory Profile vragenlijst en de motorische observaties wordt duidelijk wat de sterke en de zwakke kanten van de sensorische informatieverwerking zijn. Er wordt bekeken in welke mate de S.I. problemen invloed hebben op het dagelijks leven, wat de basis symptomen zijn, of er gerelateerde problemen of coping strategieën zijn. Voorbeelden van basis symptomen zijn tactiele afweer, houdingsonzekerheid, gevoeligheid voor geluiden, etc.

Gerelateerde problemen kunnen afleidbaarheid of stress zijn, maar ook slaapproblemen, agressiviteit, ontwijkend gedrag.

Coping strategieën zijn bijvoorbeeld het ontwijken van situaties of interacties, controlerend gedrag, prikkelzoekend gedrag zoals dingen in de mond stoppen/ bijten.

Aan de hand van deze gegevens wordt een "sensorisch dieet" samengesteld. De aanpak is niet gericht op één specifiek zintuig.

Voorbeeld bij prikkelvermijdend gedrag

Belangrijk is begrip te hebben voor de behoefte van het kind om het te veel aan prikkels dat binnen komt te willen vermijden. Dit betekent dat prikkels gedoseerd aangeboden moeten worden. Als eerste zorg je voor een dempend effect door stevige maar rustige tactiele prikkels; diepe druk, zwaar werk, gewrichtsdruk, maar ook bewegen in ritme is rustgevend, bv. trampoline springen.

Hiernaast kunnen bijt/ blaas speeltjes, friemelspeeltjes heel rustgevend zijn.

Andere zintuiglijke prikkels zoveel mogelijk vermijden; niet te veel licht aan, geen radio- of T.V. geluiden, omgevingsgeluiden dempen. geen overdreven parfum of andere geuren.

Zo kan een dieet samengesteld worden door bv. op bepaalde momenten van de dag heel stevig te bewegen, ev. met een verzwaringsvestje aan, te kauwen op stevig voedsel of bijtstaafje, te schommelen/ trampoline springen.

In de klas kan gekozen worden voor een geluidsdempende koptelefoon, kneedgum om te friemelen, afgeschermd zitplaats bij concentratiewerk.